

Преди да разправимъ какво е станало съ Пешева и неговитѣ другари въ града, следъ залавянето му, искаме да спремъ вниманието на читателя върху едно обстоятелство, върху което въ миналото не малко се е спорило и, бихме казали дори, съ огледъ на известни политически разчѣти, се е експлоатирано отъ нѣкои.

Това обстоятелство е следното: защо Ст. Пешевъ, който е билъ ръководителъ на революционното движение въ севлиевския край и единъ отъ най-смѣлитѣ и решителни момци въ града; който е рискъ на живота си е бичувалъ съ слово и перо мѣстния деробей Саадулахъ ефенди, въ последния моментъ, при залавянето му, когато е знаелъ какво го очаква, ако бжде заловенъ, не си е послужилъ съ оржжие, за да се изплъзне отъ ръцетѣ на властта? Не обнаружва ли тоя фактъ, казватъ тѣ, не само неговото малодушие и страхъ, но и политическата му слѣпота, — че хванатъ и подложенъ на мъки следъ това, вѣроятно е да извърши и предателство, тъй гибелно за Комитетското дѣло?

Струва ни се, че авторитѣ на горната мисль много преувеличаватъ. Тѣ съвсемъ не взематъ предъ видъ обстановката и психическия моментъ, въ които последния се е намиралъ въ момента на залавянето му. А ние вече видѣхме, какво че градината, въ която Пешевъ се е криелъ, е била блокирана отъ всички страни отъ цѣла рота нивами и ваптията (значи немислимо е било въ никой случай да си пробие пътъ и избѣга), и че въ него сж се намѣрили не два револвера — както обикновено се е мислило и мисли до днесъ — а единъ нищо и никакъвъ пишовъ, негоденъ дори и за извършване на евентуално-самоубийство.

Пъкъ независимо отъ всички тия съображения, които сж възпрели Пешева отъ излишна самозащита или же самоубийство — дори ако последния би разполагалъ съ казанитѣ револвери и имаше и най-малката надежда за спасение, — това обстоятелство само по себе си въ никой случай не би могло, споредъ насъ, да послужи за критерий на каквато и да било човешка слабостъ и нерешителностъ. Защото, ако го приемемъ за такъвъ, то едва ли бихме изкарали единъ герой отъ плеадата такива на революционната ни предосвободителна епоха, като почнемъ чакъ отъ „Велчовата завѣра“ (1834 г.) и стигнемъ до Априлското въстание. Нима Димитъръ Общи, тоя голѣмъ патрיותъ и авантюристъ, на когото животътъ е билъ винаги въ опасностъ, не бѣ хванатъ въ края на 1872 г. почти при сжщитѣ обстоятелства, съ оржжие въ ръка въ Чериковскитѣ ханчета? Нима Измирлиевъ, Пановъ, тия герои на Горно-Орѣховското въстание, нѣкои отъ които по-после съ ра-